

Borås Energi och Miljö

Anders Fransson

Sportfiskarnas synpunkter gällande samråd enligt 6 kap. miljöbalken för ansökan enligt 11 kap. miljöbalken om tillstånd till uttag av vatten från Tolken samt utförande av tillhörande anordningar för vattenförsörjning inom Borås Stad

Bakgrund

Borås Energi och Miljö avser att hos Mark- och miljödomstolen vid Vänersborgs tingsrätt ansöka om tillstånd enligt 11 kap. miljöbalken för uttag av vatten från Tolken för produktion av dricksvatten samt utförande av tillhörande anordningar så som intagskonstruktion och intagsledning.

Inledning

Sveriges Sportfiske- och Fiskevårdsförbund (Sportfiskarna) är en demokratiskt uppbyggd ideell organisation och det organiserade sportfiskets företrädare i Sverige. Vår vision är ett hållbart fiske i friska vatten – för alla. Förbundet har idag över 60 anställda och organiserar över 66 000 medlemmar. Sportfiske är en av Sveriges viktigaste fritidsaktiviteter med långt över en miljon utövare som varje år lägger mer än fem miljarder kronor på sitt fiske.

Sveriges Sportfiske- och Fiskevårdsförbund (Sportfiskarna) önskar lämna följande synpunkter med anledning av ansökan enligt 11 kap. miljöbalken om tillstånd till uttag av vatten från Tolken:

Som Borås Energi och Miljö skriver i samrådsunderlaget så består vattnet vid Viskan inflöde i Öresjö till stor del av vatten från Tolken vid lågvattenföring. Det kommer således betyda att vattenflödet i Viskan kommer att få en väldigt låg vattenföring under torra somrar. Under 2018 var lägsta vattenföring vid mätstationen Bosgården (vid Gingri) 0,11 m³/s, alltså 110 liter/s. År 1983 var flödet nere på 40 liter/s. Tolken är Viskans källsjö och påverkar man den så påverkar man Viskan nedströms. Framför allt så kommer Viskan mellan Tolken och Mogden att påverkas kraftigt. Viskan är nedströms Tolken i storleken av en bäck. Det måste lösas så att det alltid rinner vatten ner till Viskan.

Viskan hyser väldigt höga naturvärden utmed sträckan mellan Öresjö och Tolken. Som ni skriver i samrådsunderlaget så finns flodpärlmussla och äkta målarmussla i Viskan, båda rödlistade arter. Dessutom är arterna lake och ål rödlistade. Det minskade vattenflödet sommartid kommer betyda varmare temperaturer, minskad syretillgång och ökad risk för igenslammade bottenar. För sträckan mellan Mogden och Tolken har inga flodpärlmusslor observerats, dock kan det inte uteslutas att det finns individer där. Man bör undersöka

Sportfiskarna

Svartviksslingen 28

167 39 Bromma

info@sportfiskarna.se

sträckan med så kallat e-DNA. Övriga arter som finns mellan Tolken och Öresjö är allmän dammussla, större dammussla och spetsig målarmussla. Det finns alltså fem av våra sju inhemska stormusselarter utmed sträckan. Eventuellt finns även flat dammussla, även det kan besvaras med hjälp av e-DNA. Tyvärr har flodpärlmusslan det tufft i Viskan och en ändrad reglering kommer sannolikt inte gynna arten.

Ni skriver att man bör undersöka naturfåran vid Gingri kraftverk. Den sträckan har inventerats översiktligt av oss på Sportfiskarna och vi fann äkta målarmussla där, dock inga flodpärlmusslor. Det är givetvis möjligt att det finns enstaka exemplar av flodpärlmussla, men det är tyvärr osannolikt då sträckan har torrlagts historiskt. Man bör fokusera på andra områden för inventering.

Fiskbeståndet i Tolken kommer givetvis att ta stor skada om sjön ska regleras till förmån för den nya dricksvattentäkten. Sjön regleras redan kraftigt till förmån för vattenkraftverk nedströms och frågan är om sjön tål kraftigare regleringar. Gäddor, mört och braxen leker alla på sjöns grundområden under våren. Ni skriver att den nya regleringsstrategin kommer innebära en högre nivå i Tolken under våren. Det borde gynna fiskens lekmöjligheter i sjön, men kan man garantera att nivån hålls hög under hela perioden då exempelvis gäddans rom och yngel finns utmed sjöns grundområden? Framåt maj/juni kan det fortfarande finnas yngel kvar på grundområden, en sänkning av sjöns nivå under den tiden kan betyda att en hel åldersklass slås ut. Samtidigt kan en åtstramning av flödet ut ur Tolken under våren betyda att fiskars lekmöjligheter nedströms minskar. Det är oerhört svårt att reglera till förmån för alla arter, det bästa är att följa de naturliga variationerna.

Dessutom ställer vi oss frågande till om det är klokt att ha två vattentäkter i samma vattendrag? Om det sker ett miljöskadligt utsläpp i Tolken så kommer det vattnet rinna ned till Öresjö så småningom. Då är risken stor för påverkan på bägge vattenverk.

Sportfiskarna finns tillgängliga för eventuella frågor gällande exempelvis naturvärden eller genomförda inventeringar.

För Sportfiskarna,

Markus Lundgren
Chef region Väst

Jonathan Bark
Biolog/projektledare fiskevård